

به نام خدا

«اثرگذاری پژوهش»

Research impact is real change in the real world.

چرا اثرگذاری پژوهش؟

بررسی و اندازه‌گیری اثرات ناشی از پژوهش‌های سلامت مدت‌هاست مورد توجه بسیاری از کشورها قرار گرفته و پاسخگویی به این سؤال مهم که هزینه صرف‌شده برای انجام پژوهش چه برون‌دادی برای نظام سلامت داشته و تا چه میزان نیازهای واقعی جامعه هدف را مرتفع نموده، دغدغه اصلی سیاستگذاران نظام سلامت است.

جایگاه اثرگذاری پژوهش در وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی:

- در نظام ارزشیابی جامع فعالیت‌های تحقیقات و فناوری دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور در سال ۱۴۰۰: ۵۰۰ امتیاز از ۴۰۰۰ امتیاز
- در نظام ارزشیابی فعالیت‌های تحقیقات و فناوری مراکز تحقیقات علوم پزشکی کشور در سال ۱۴۰۰: ۵۰۰ امتیاز از ۲۰۰۰ امتیاز

محورهای اثرگذاری:

شامل چهار دسته شاخص می باشد که تغییر ایجاد شده در حیطة تصمیم گیری، حیطة وضعیت سلامتی/ مولفه های موثر بر سلامت، حیطة ارائه خدمات و حیطة اقتصاد را اندازه گیری می نماید. تغییرات ایجاد شده در این حیطة ها می تواند در سطوح دانشگاهی، استانی و ملی به شرح ذیل رخ داده باشد:

۱- طرحهای تحقیقاتی اثرگذار بر تصمیم گیری:

شامل طرحهای تحقیقاتی مصوب شورای پژوهشی دانشگاه می باشد که در سال ارزیابی منجر به اصلاح تصمیم گیری و یا ابلاغ تصمیمات جدید شده است (تاریخ تصویب طرح تحقیقاتی محدودیت نداشته و می تواند مربوط به هر سالی باشد).

- مستندات مورد نیاز: مستند بیانگر اصلاح تصمیم گیری (مانند ارسال بخشنامه جدید حاصل از انجام تحقیق/ نامه تاییدیه با امضای بالاترین مقام تصمیم گیر و ...)

۲- طرح های تحقیقاتی اثرگذار بر وضعیت سلامت/ارائه خدمات:

شامل طرح های تحقیقاتی مصوب شورای پژوهشی دانشگاه می باشد که در سال ارزیابی منجر به تغییر در وضعیت سلامت مردم یا کیفیت ارائه خدمات سلامتی شده است. مصادیق تغییر در سلامت مانند تغییر در شیوع و یا بروز بیماری، تغییر کیفیت زندگی و یا افزایش طول عمر می باشد که می تواند از طریق بهبود فرآیند پیشگیری، درمان و بازتوانی ایجاد شود. مصادیق تغییر در کیفیت ارائه خدمات سلامتی مانند افزایش مقبولیت، دسترسی، مناسبت، اثربخشی، ایمنی و ... می باشد.

- مستندات مورد نیاز: مستند بیانگر تغییر در وضعیت سلامتی یا بهبود کیفیت ارائه خدمات (مانند گزارش انجام طرح تحقیقاتی که تغییر ایجاد شده را اثبات نماید ...)

۳- طرح‌های تحقیقاتی اثرگذار بر مولفه‌های موثر بر سلامت

شامل طرح‌های تحقیقاتی مصوب شورای پژوهشی دانشگاه می باشد که در سال ارزیابی منجر به تغییر در مولفه‌های موثر بر سلامت (اجتماعی، فرهنگی، محیطی و ...) شده است. مصادیق تغییر در مولفه‌های موثر بر سلامت مانند کاهش عوامل خطر، افزایش تامین عدالت در سلامت و ... می باشد.

- مستندات مورد نیاز: مستند بیانگر تغییر در مولفه‌های موثر بر سلامت (مانند گزارش انجام طرح تحقیقاتی که تغییر ایجاد شده را اثبات نماید و ...)

۴- طرح‌های تحقیقاتی اثرگذار بر اقتصاد

طرح‌های تحقیقاتی مصوب شورای پژوهشی دانشگاه که نتایج آن طی سال ارزیابی منجر به ایجاد اثرات اقتصادی شامل درآمدزایی و افزایش کارایی شده اند. مصادیق تغییر در اثرات اقتصادی شامل تولید محصول یا خدمات قابل فروش جدید، بهینه نمودن کالا و یا محصول قبل (افزایش کیفیت و یا کاهش هزینه تولید)، ایجاد کارآفرینی دانش بنیان، اجرای مداخلات مبتنی بر شواهد - که منجر به کاهش تعداد روزهای از دست رفته کار به علت بیماری یا ناتوانی و یا کاهش هزینه‌های مستقیم بیماران و نظام سلامت گردد .

- مستندات مورد نیاز: مستند بیانگر تغییر در اثرات اقتصادی (مانند گزارش انجام طرح تحقیقاتی که تغییر ایجاد شده را اثبات نماید و ...)

مثال‌های کاربردی:

- **مثال ۱:** در یک طرح تحقیقاتی نشان داده شده که آگاهی دانش آموزان استان در مورد بیماری‌های مقاربتی اندک است. معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی یا مدیر کل آموزش و پرورش استان با اشاره به نتایج طرح تحقیقاتی مذکور طی نامه ای لزوم برگزاری کارگاه‌های آموزشی دوره ای در خصوص STD توسط مربیان بهداشت مدارس جهت دانش آموزان مقطع متوسطه دوم را ابلاغ می کنند.

• **مثال ۲:** در یک پایان نامه نشان داده شده که دانش و نگرش دانشجویان رشته پزشکی در خصوص اصول استدلال بالینی نامناسب است. شورای آموزشی دانشگاه با اشاره به نتایج این پژوهش، مصوب می کند که از این پس کلیه دانشجویان پزشکی قبل از ورود به مقطع کارآموزی باید واحد درسی غیر مصوب استدلال بالینی را بگذرانند یا در کارگاه آموزشی استدلال بالینی شرکت کنند.

• **مثال ۳:** در طرح تحقیقاتی A بر روی ۴۰ نفر نشان داده شده که استفاده از روش مراقبتی خاصی در بیماران دیابتی باعث افزایش کیفیت زندگی می گردد. همان پژوهشگر یا پژوهشگر دیگری در طرح تحقیقاتی جدید خود (طرح تحقیقاتی B) تصمیم می گیرد به شیوه اقدام پژوهی، روش مراقبتی مورد نظر را بر روی طیف وسیعی از بیماران مراجعه کننده به کلینیک های دیابت به مرحله اجرا در آورده و با مقایسه قبل و بعد، نشان دهد که کیفیت زندگی بیماران دیابتی ارتقا یافته است. در اینجا طرح تحقیقاتی A، یک طرح تحقیقاتی اثرگذار قلمداد می گردد.

• **مثال ۴:** در طرح تحقیقاتی A، به روش کارآزمایی میدانی و بر روی ۳۰۰ دانش آموز دختر مقطع متوسطه در یک دبیرستان نشان داده شده که غنی سازی نان با آهن می تواند از بروز آنمی جلوگیری کند. در فاز دوم همان طرح تحقیقاتی تصمیم گرفته می شود تا با تولید وسیع نان غنی شده و توزیع رایگان آن در کلیه مدارس دخترانه مقطع متوسطه ناحیه و با مقایسه شیوع آنمی به صورت قبل و بعد، نشان داده شود که مصرف نان غنی شده با آهن باعث تغییر در شیوع آنمی در دانش آموزان دختر ناحیه گردیده است. در اینجا طرح تحقیقاتی دو مرحله ای A یک طرح اثرگذار است.

جایگاه طرح های تحقیقاتی اثرگذار در دانشگاه علوم پزشکی لرستان:

- امکان کاهش / حذف تعهد مقالات در زمان تسویه حساب طرح های تحقیقاتی به ازای انجام طرح های تحقیقاتی اثرگذار

(بین یک تا سه سطح کاهش در تعهد مقالات)

- امکان دریافت پاداش نقدی به ازای انجام طرح های تحقیقاتی اثرگذار

(بین ۱/۵ تا ۵ میلیون تومان)

دانشگاه علوم پزشکی لرستان